

NMHH

Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság

TÁRSADALMI SOKSZÍNŰSÉG A HÍRMŰSOROKBAN (2021. január 1. – december 31.)

Közzétéve: 2022. május 25.

Tartalomjegyzék

Bevezetés	2
A vizsgálat mintája	4
1. A gazdasági élet szereplői	4
2. Egyházak.....	5
3. Civil szervezetek	6
4. Szakszervezetek és érdekvédelmi szervezetek	8
5. Inaktívak	9
6. Kisebbségek.....	10
7. Fogyatékkal élők	12
8. A férfi-nő megoszlás.....	13

Ábrajegyzék

1. ábra: A gazdaság szereplőinek megoszlása a hírműsorokban.....	4
2. ábra: Az egyházak képviselőinek megoszlása a hírműsorokban	5
3. ábra: Civil szervezetek megoszlása a hírműsorokban.....	6
4. ábra: A szakszervezetek és az érdekvédelmi szervezetek képviselőinek megoszlása a hírműsorokban.....	8
5. ábra: Az inaktív csoportok megoszlása.....	9
6. ábra: Kisebbségek megoszlása a hírműsorokban	10
7. ábra: A fogyatékkal élők megoszlása a hírműsorokban.....	12
8. ábra: A férfiak és a nők megoszlása a hírműsorokban	13

Táblázatok

1. táblázat az 1. ábrához: A gazdaság szereplőinek megoszlása a hírműsorokban (esetszám: 8149) .	4
2. táblázat a 2. ábrához: Az egyházak képviselőinek megoszlása a hírműsorokban (esetszám: 1045)	5
3. táblázat: A magyarországi egyházak tíz leggyakoribb szereplője.....	6
4. táblázat a 3. ábrához: Civil szervezetek megoszlása a hírműsorokban (esetszám: 3516)	7
5. táblázat: A civil szféra tíz leggyakoribb szereplője.....	7
6. táblázat a 4. ábrához: A szakszervezetek és az érdekvédelmi szervezetek képviselőinek megoszlása a hírműsorokban (esetszám: 2343)	8
7. táblázat: A legtöbbet szereplő szakszervezeti/érdekvédelmi aktor.....	8
8. táblázat az 5. ábrához: Az inaktív csoportok megoszlása (esetszám: 5999)	10
9. táblázat a 6. ábrához: Kisebbségek megoszlása a hírműsorokban (esetszám: 1779).....	10
10. táblázat: A magyarországi kisebbségek megoszlása a hírműsorokban	11
11. táblázat: A tíz legtöbbet szereplő határon túli szereplő.....	11
12. táblázat: A határon túli magyar szereplők származási helye	11
13. táblázat a 7. ábrához: A fogyatékkal élők megoszlása a hírműsorokban (esetszám: 361)	12
14. táblázat a 8. ábrához: A férfiak és a nők megoszlása a hírműsorokban (esetszám: 113852)	13

Az NMHH a francia médiahatóság módszertanát felhasználva, egy évtizede követi nyomon a különböző társadalmi csoportok és a magyarországi kisebbségek megjelenéseit a vezető hírműsorokban. Az összefoglaló dokumentumok rendszeresen megjelennek a hatóság honlapján, illetve ez a másodelemzés képezi alapját a számos társszervezettől, minisztériumtól, illetve nemzetközi intézménytől érkező adatkérés teljesítésének.

Bevezetés

A médiának fontos szerepe lehet abban, hogy a médiafogyasztók mennyire vannak tisztában egy társadalom sokszínűségével, valamint mennyiben válnak fogékonnyá az egyes társadalmi csoportok problémái iránt. A hazai médiaszolgáltatók közvetve befolyásolhatják a magyarországi társadalmi szolidaritás és ezzel összefüggésben a társadalmi kohézió alakulását.

A 2010. évi CLXXXV. törvény a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról a közszolgálati médiaszolgáltatás esetében kifejezetten kiemeli a társadalmi sokszínűséggel kapcsolatos célokat. Eszerint a közszolgálati médiaszolgáltatásnak fontos feladata a nemzeti összetartozás és a társadalmi integráció elősegítése, a társadalom speciális csoportjainak (nemzetiségek, vallási közösségek, hátrányos helyzetben lévő csoportok, fogyatékkal élők, határon túli magyar kisebbségek) bemutatása.

A törvény 83. § (1) bekezdése szerint a közszolgálati médiaszolgáltatás célja:

- a) a társadalmi és kulturális értelemben átfogó médiaszolgáltatás nyújtása, amely a lehető legtöbb társadalmi réteghez és kulturálisan elkülönülő csoporthoz, illetve egyénhez kíván szólni,
- b) a nemzeti, a közösségi, az európai identitás, a kultúra és a magyar nyelv ápolása, gazdagítása,
- c) a nemzeti összetartozás és a társadalmi integráció elősegítése, illetve megerősítése, valamint a házasság intézményének és a család értékének tiszteletben tartása,
- d) nemzetiségek, vallási közösségek valamint egyéb közösségek médiával szemben támasztott igényeinek kielégítése, kultúrájának bemutatása, a nemzetiségek anyanyelvének ápolása,
- e) az életkoruk, testi, szellemi vagy lelki állapotuk, társadalmi körülményeik következtében súlyosan hátrányos helyzetben lévő csoportoknak, valamint a fogyatékkal élőknek a médiaszolgáltatásokkal szemben támasztott sajátos igényeinek kielégítése,
- f) a határon túli magyarság kulturális igényeinek szolgálata, nemzeti önazonosságuk és anyanyelvük megőrzésének elősegítése, az anyaországgal való szellemi kapcsolattartásuk lehetővé tétele,
- g) k) Magyarország, illetve a Kárpát-medence különböző területeinek társadalmi, gazdasági, kulturális életét megjelenítő műsorszámok bemutatása,
- h) l) Magyarország és a magyar kultúra, illetve a Magyarországon élő nemzetiségek kultúrájának bemutatása Európa és a világ számára.

Mindezt figyelembe véve az NMHH azt vizsgálta, hogy a különböző társadalmi, gazdasági, etnikai csoportok, a határon túli magyarok, a bevándorlók és a fogyatékkal élők miként jelentek meg a magyarországi hírműsorokban.¹ Emellett kimutatást készített a nemek megoszlásáról is.

A vizsgálati metodika kialakításánál a francia Legfelsőbb Audiovizuális Tanács (*CSA – Conseil Supérieur de l’Audiovisuel*) által a társadalmi sokszínűség médiában való megjelenéséről készített tanulmányát tekintette mintának. Franciaországban a médiával kapcsolatban általános elvárás, hogy tartsa tiszteletben a közönség (politikai, vallási, kulturális) sokféleségét, reprezentálja a nemzeti közösség származási és kulturális sokszínűségét, valamint segítse elő a köztársaság integrációját és erősítse az állampolgári szolidaritás érzését. A francia hatóság három műsортípust különös figyelemmel vizsgál: a francia vonatkozású beszámolókat a hírműsorokban, a szórakoztató műsorszámokat és a korábban még be nem mutatott hazai gyártású filmeket. Az NMHH vizsgálata a hírműsorokra terjed ki.

¹ A kisebbségi csoporthoz való tartozás azonosítása történhet fizikai jellemzők, családi vagy utónév, esetleg „önbevallás” (amikor egy adott csoporthoz tartozó személy ezt saját magáról kijelenti) alapján, illetve kiderülhet a kontextusból vagy a narrációból (kisebbségi kulturális rendezvény, választás stb.). A fogyatékkal élők közé azon szereplők sorolandók, akik fogyatékoságuk látható jeleit viselik, vagy a narrációból kiderül e jellemzőjük.

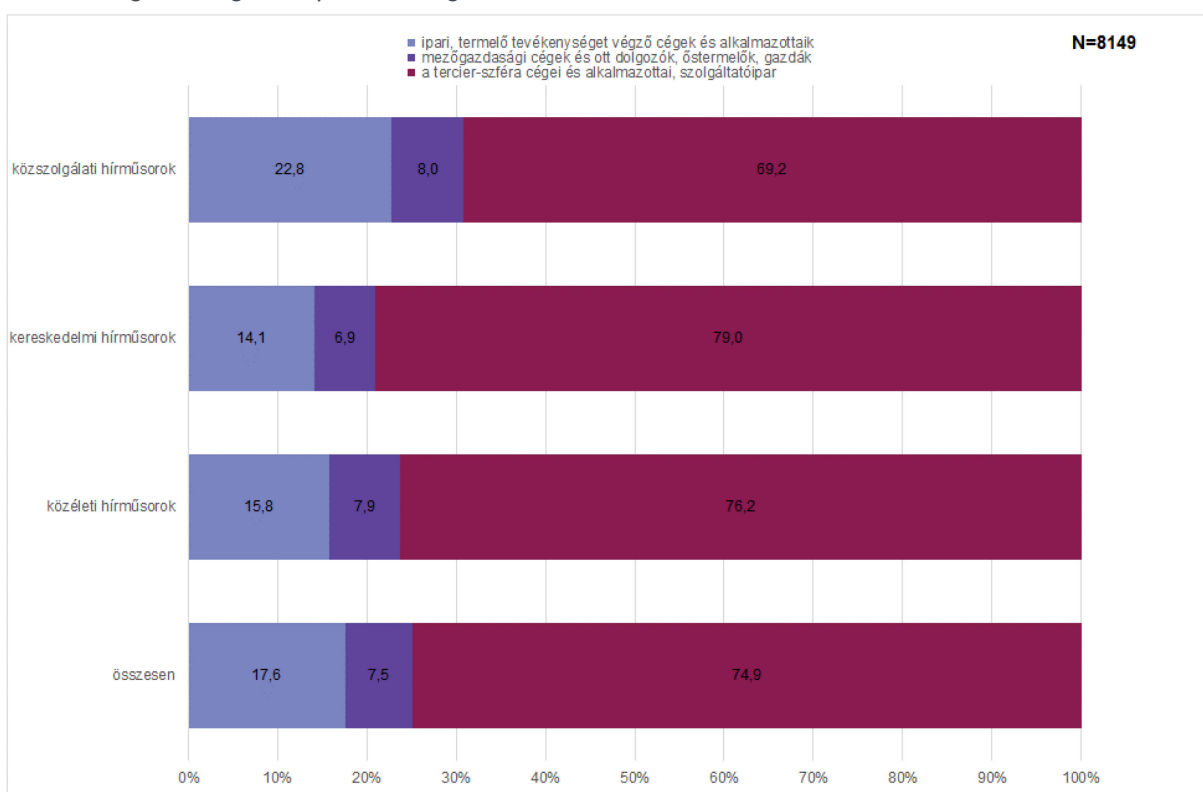
A vizsgálat mintája

Az elemzés az alábbi médiaszolgáltatókat, illetve műsorokat foglalta magába: *M1*: Híradó (esti); *Duna TV*: Híradó; *Kossuth Rádió*: Reggeli Krónika, Déli Krónika, Esti Krónika; *TV2*: Tények; *RTL Klub*: Híradó; *Magyar ATV*: Híradó és *Hír TV*: Híradó. A fenti műsorszámokat minden megjelenésük alkalmával vizsgálta a hatóság.

1. A gazdasági élet szereplői

A gazdasági élettel foglalkozó hírek szereplőinek megoszlása - a megszokott módon - a szolgáltató szektor dominanciáját mutatta 74,9 százalékkal, az ipar képviselői 17,6, míg a mezőgazdaság képviselői 7,5 százalékkal részesedtek.

1. ábra: A gazdaság szereplőinek megoszlása a hírműsorokban

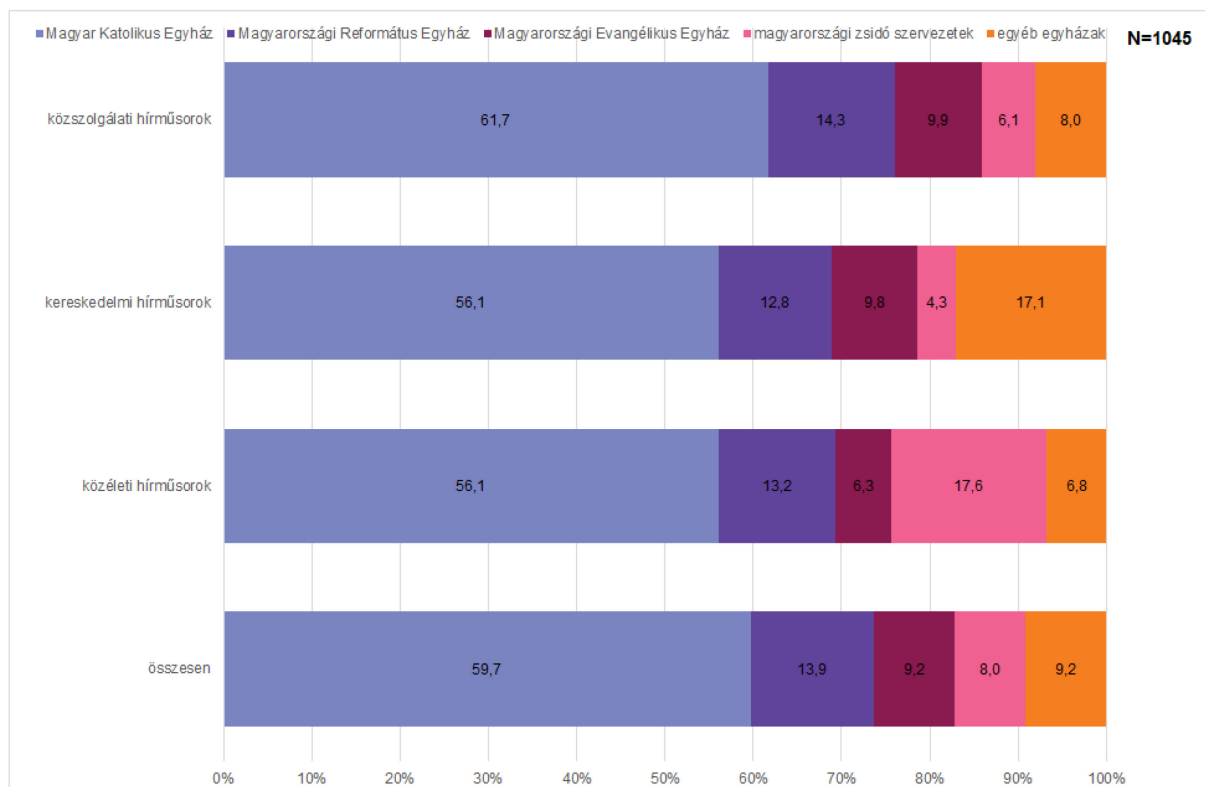
1. táblázat az 1. ábrához: A gazdaság szereplőinek megoszlása a hírműsorokban (esetszám: 8149)

Műsorszám	ipari, termelő tevékenységet végző cégek és alkalmazottaik	Mezőgazdasági cégek és ott dolgozók, őstermelők, gazdák	A tercier-szféra cégei és alkalmazottai, szolgáltatóipar
Közéleti hírműsorok	15,8	7,9	76,2
Kereskedelmi hírműsorok	14,1	6,9	79,0
Közszolgálati hírműsorok	22,8	8,0	69,2
Összesen	17,6	7,5	74,9

2. Egyházak

A magyarországi egyházak hírműsorokban regisztrált megjelenéseit a történelmi felekezetekhez tartozó személyek dominanciája jellemezte. A legtöbb hívet felvonultató katolikus egyházhoz kapcsolódott a szereplések jóval több mint fele, a reformátusok, az evangélikusok és a zsidó felekezetek képviselői sokkal kisebb figyelmet kaptak. Utóbbiak ugyanakkor az átlaghoz képest kiemelten szerepeltek a közéleti hírműsorokban. Az egyesével külön kiemelésre nem került „egyéb” egyházak reprezentánsai a kereskedelmi televíziók híradásaiban tűntek fel nagyobb arányban.

2. ábra: Az egyházak képviselőinek megoszlása a hírműsorokban

2. táblázat a 2. ábrához: Az egyházak képviselőinek megoszlása a hírműsorokban (esetszám: 1045)

Műsortípus	Magyar Katolikus Egyház	Magyarországi Református Egyház	Magyarországi Evangélikus Egyház	Magyarországi zsidó szervezetek	Egyéb egyházak
Közéleti hírműsorok	56,1	13,2	6,3	17,6	6,8
Kereskedelmi hírműsorok	56,1	12,8	9,8	4,3	17,1
Közzolgálati hírműsorok	61,7	14,3	9,9	6,1	8,0
Összesen	59,7	13,9	9,2	8,0	9,2

3. táblázat: A magyarországi egyházak tíz leggyakoribb szereplője

Személy neve és tisztsége	Esetszám	Százalék
Erdő Péter bíboros, esztergomi érsek	162	15,5
Balog Zoltán református püspök	56	5,4
Fabinyi Tamás evangélikus püspök	40	3,8
Kozma Imre, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat vezetője	23	2,2
Lehel László evangélikus lelkész, az Ökumenikus Szeretetszolgálat elnöke	22	2,1
Köves Slomó rabbi (EMIH)	18	1,7
Veres András, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnöke	15	1,4
Fischl Vilmos evangélikus lelkész	13	1,2
Heisler András elnök (MAZSIHISZ)	12	1,1
Iványi Gábor, a Magyar Evangéliumi Testvérközösség lelkésze	11	1,1

3. Civil szervezetek

A csoporton belül - a korábbi évekhez hasonlóan - az országos szervezetek domináltak. Őket jócskán lemaradva követték a helyi civil társulások, valamint a külföldi szervezetek magyarországi intézményeinek reprezentánsai, majd a fogyatékkal élők képviselői.

3. ábra: Civil szervezetek megoszlása a hírműsorokban

4. táblázat a 3. ábrához: Civil szervezetek megoszlása a hírműsorokban (esetszám: 3516)

Műsortípus	Országos civil szervezetek	Külföldi civil szervezetek magyarországi intézményei	Fogyatékkal élők érdekvédelmi szervezetei	Helyi civil szervezetek
Közéleti hírműsorok	73,7	10,2	1,0	15,1
Kereskedelmi hírműsorok	68,8	8,0	1,9	21,3
Közforgalmi hírműsorok	82,9	8,9	1,8	6,4
Összesen	75,6	8,9	1,6	13,8

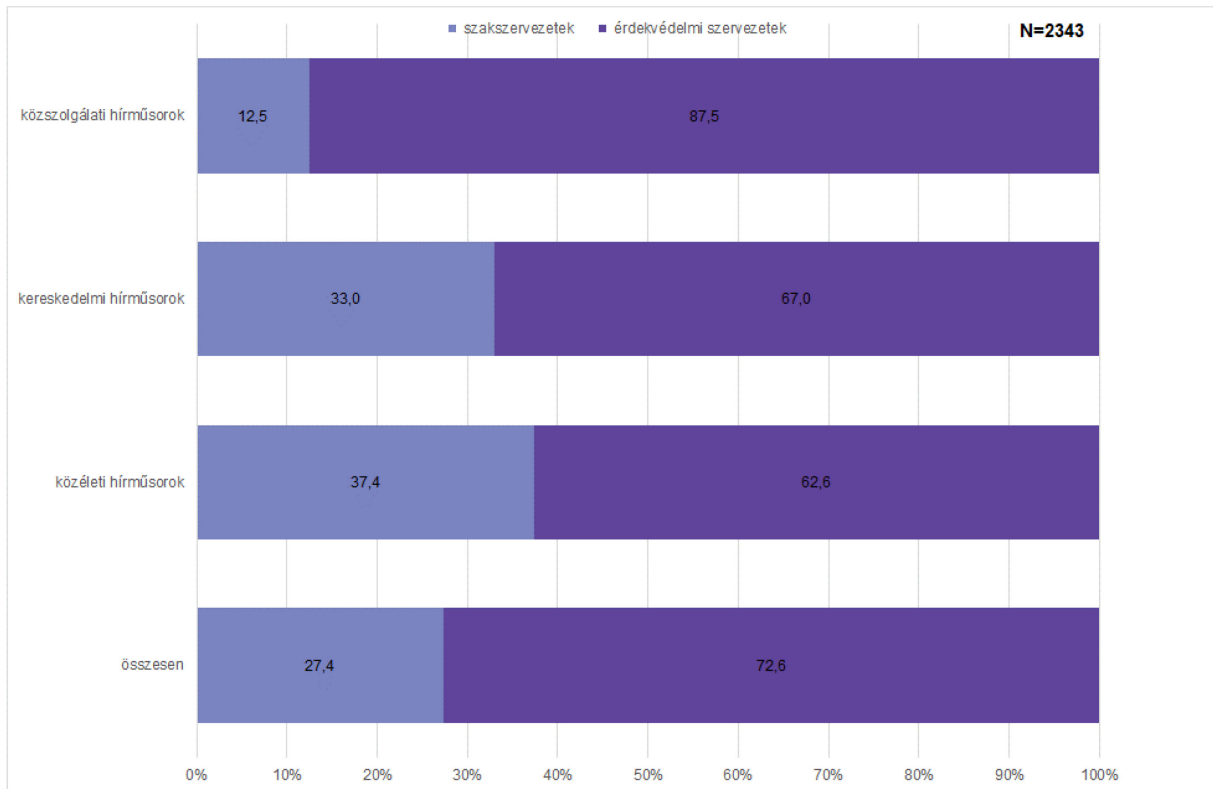
5. táblázat: A civil szféra tíz leggyakoribb szereplője

Személy neve és tisztsége	Esetszám	Százalék
Gáncs Kristóf, az Ökumenikus Segélyszervezet kommunikációs igazgatója	110	3,1
Csizmadia László elnök (CÖF)	77	2,2
Király Nóra, a Fiatal Családosok Klubjának vezetője	74	2,1
Herczeg Anita alapító (Regőczy István Alapítvány)	59	1,7
Magyar György elnök (Civil Választási Bizottság)	57	1,6
ifj. Lomnici Zoltán jogi szakértő (CÖF)	43	1,2
Ligeti Miklós jogi igazgató (Transparency International)	33	0,9
Kardosné Gyurkó Katalin, a Nagycsaládosok Országos Egyesületének elnöke	31	0,9
Pesty László, az irdalá.hu kampányfőnöke	31	0,9
Hajdú Gergő igazgató (aHang)	25	0,7

4. Szakszervezetek és érdekvédelmi szervezetek

A szakszervezetek és érdekvédelmi szervezetek képviselőinek egymáshoz viszonyított megjelenési aránya a híradásokban összességében 27-73 százalék volt. A kategória leggyakoribb szereplőinek listája jól tükrözi a fenti arányokat (lásd a táblázatot lejjebb).

4. ábra: A szakszervezetek és az érdekvédelmi szervezetek képviselőinek megoszlása a hírműsorokban

6. táblázat a 4. ábrához: A szakszervezetek és az érdekvédelmi szervezetek képviselőinek megoszlása a hírműsorokban (esetszám: 2343)

Műsортípus	Szakszervezetek	Érdekvédelmi szervezetek
Közéleti hírműsorok	37,4	62,6
Kereskedelmi hírműsorok	33,0	67,0
Közszolgálati hírműsorok	12,5	87,5
Összesen	27,4	72,6

7. táblázat: A legtöbbet szereplő szakszervezeti/érdekvédelmi aktor

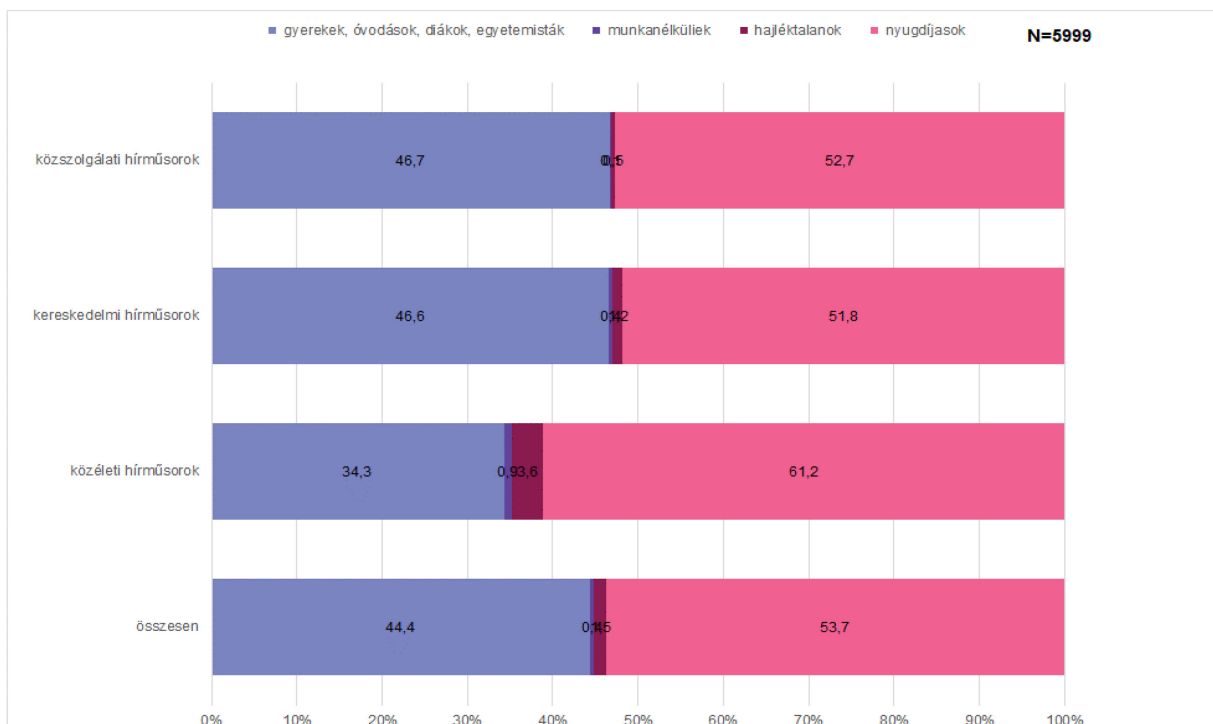
Személyiség neve és tisztsége	Esetszám	Százalék
Nagy Erzsébet, a Pedagógusok Demokratikus Szakszervezetének választmányi tagja	102	4,4
Parragh László, a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara elnöke	79	3,4
Vámos György, az Országos Kereskedelmi Szövetség elnöke	78	3,3

Személyiség neve és tisztsége	Esetszám	Százalék
Kincses Gyula, a Magyar Orvosi Kamara elnöke	66	2,8
Koji László, az Építési Vállalkozók Országos Szakszövetségének elnöke	66	2,8
Flesch Tamás, a Magyar Szállodák és Éttermek Szövetségének ügyvezető igazgatója	61	2,6
Palkovics Imre, a Munkástanácsok elnöke	60	2,6
Horváth Péter, a Nemzeti Pedagógus Kar elnöke	56	2,4
Totyik Tamás, a Pedagógusok Szakszervezetének alelnöke	55	2,3
Lambert Gábor, a Magyar Biztosítók Szövetségének kommunikációs igazgatója	44	1,9

5. Inaktívok

A társadalom munkaerőpiaci szempontból inaktív csoportjai között a nyugdíjasok (53,7%) és a fiatalok (gyerekek, óvodások, tanulók) (44,4%) megjelenései domináltak. A munkanélküliek és a hajléktalanok szinte eltűntek a híradások tudósításaiból.

5. ábra: Az inaktív csoportok megoszlása

8. táblázat az 5. ábrához: Az inaktív csoportok megoszlása (esetszám: 5999)

Műsortípus	Gyerekek, óvodások, diákok, egyetemisták	Munkanélküliek	Hajléktalanok	Nyugdíjasok
Közéleti hírműsorok	34,3	0,9	3,6	61,2
Kereskedelmi hírműsorok	46,6	0,4	1,2	51,8
Közzszolgálati hírműsorok	46,7	0,1	0,5	52,7
Összesen	44,4	0,4	1,5	53,7

6. Kisebbségek

A nemzeti és etnikai kisebbségi szereplők a híradók teljes szereplőgárdájának 1,3 százalékát tudhatták magukénak, ami alatta marad a hosszú távon mért (2-2,5 százalékos) arányoknak. Ők leggyakrabban a közzszolgálati híradások tudósításaiban kaptak megszólalási lehetőséget.

6. ábra: Kisebbségek megoszlása a hírműsorokban

9. táblázat a 6. ábrához: Kisebbségek megoszlása a hírműsorokban (esetszám: 1779)

Műsortípus	Kisebbségi	Nem kisebbségi
Közéleti hírműsorok	1,1	98,9
Kereskedelmi hírműsorok	1,6	98,4
Közzszolgálati hírműsorok	1,2	98,8
Összesen	1,3	98,7

A magyarországi nemzetiségek megjelenéseinek nagy részét a roma kisebbség reprezentánsai tették ki.

10. táblázat: A magyarországi kisebbségek megoszlása a hírműsorokban

Kisebbség	Esetszám	Százalék
Roma	625	91,5
Német	20	2,9
Szerb	14	2,0
Görög	11	1,6
Horvát	7	1,0
Szlovén	3	0,4
Szlovák	2	0,3
Lengyel	1	0,1
Összesen	683	100,0

A romák mellett jelentős szerepet töltöttek be a tudósításokban a határon túli magyarok is. A külföldi, nevesített szereplők között továbbra is az erdélyiek és a vajdaságiak domináltak, ugyanakkor a korábbiaknál kevésbé hangsúlyos megjelenéssel.

11. táblázat: A tíz legtöbbet szereplő határon túli szereplő

Személyiség neve és tisztsége	Esetszám	Százalék
Böjte Csaba erdélyi szerzetes	32	4,2
Brenzovics László elnök (KMKSZ)	14	1,8
Pásztor István elnök (VMSZ)	13	1,7
Kelemen Hunor elnök (RMDSZ)	12	1,6
Forró Krisztián elnök (Szövetség)	8	1,0
Vincze Lóránt EP-képviselő (RMDSZ)	6	0,8
Kató Béla erdélyi református püspök	4	0,5
Tánczos Barna miniszter (RMDSZ)	4	0,5
Pásztor Bálint alelnök (VMSZ)	1	0,1
Deli Andor (EP-képviselő)	1	0,1

A határon túli magyar szereplők származási helyét tekintve Erdély és a Vajdaság emelkedett ki.

12. táblázat: A határon túli magyar szereplők származási helye

Származási hely	Esetszám	Százalék
Erdély	258	33,8
Vajdaság	181	23,7
Egyéb terület	161	21,1
Felvidék	78	10,2

Származási hely	Esetszám	Százalék
Kárpátalja	69	9,0
Nem beazonosítható	11	1,4
Horvátország	3	0,4
Szlovénia	2	0,3
Ausztria	1	0,1
Összesen	764	100,0

7. Fogyatékkal élők

A fogyatékkal élő szereplők megjelenése elenyésző, összességében 0,3 százalék volt a híradókban, azaz továbbra is gyakorlatilag „láthatatlanok” a médiafogyasztók számára. Megjelenésük aránya különösen éles kontrasztot mutat a 2011. évi népszámláláskor mért arányukkal összevetve (4,6%).

7. ábra: A fogyatékkal élők megoszlása a hírműsorokban

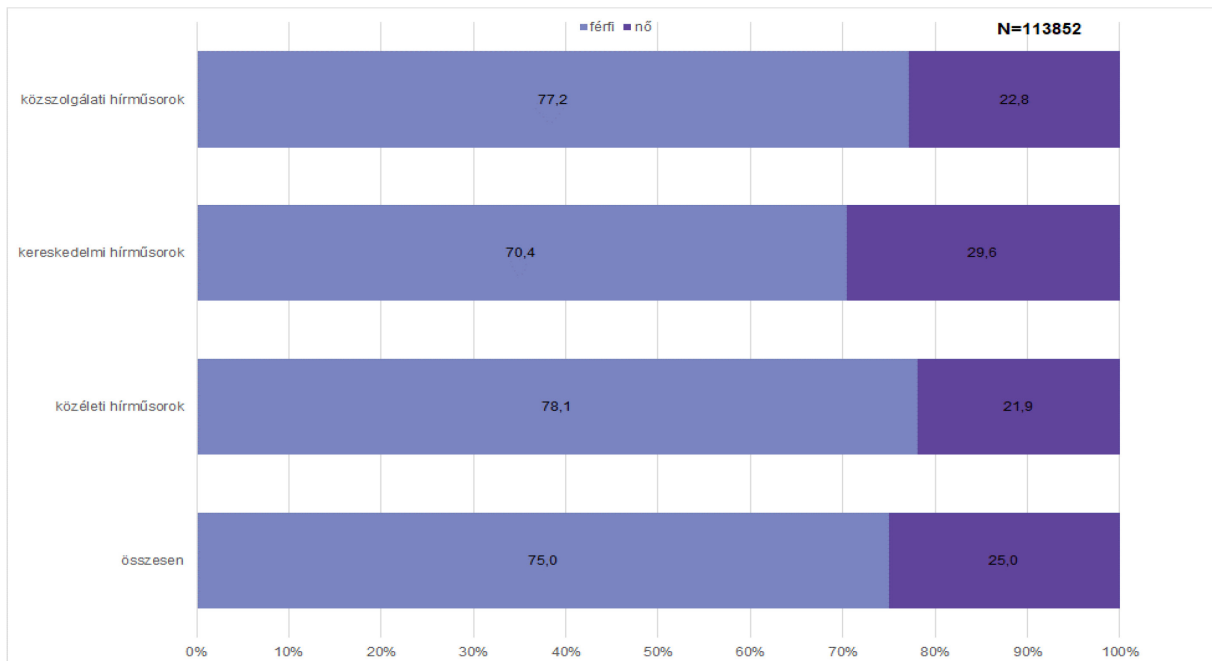
13. táblázat a 7. ábrához: A fogyatékkal élők megoszlása a hírműsorokban (esetszám: 361)

Műsортípus	Testi fogyatékkal élő	Értelmi fogyatékkal élő	Érzékszervi fogyatékkal élő	Halmozottan fogyatékkal élő
Közéleti hírműsorok	42,9	23,8	21,4	11,9
Kereskedelmi hírműsorok	58,2	16,9	16,4	8,4
Közzszolgálati hírműsorok	46,8	17,0	34,0	2,1
Összesen	53,5	17,7	21,6	7,2

8. A férfi-nő megoszlás

A nemek megjelenési arányai a híradások tudósításaiban átlagosan háromnegyedes többséget mutattak a férfiak javára. A nők legtöbbet (29,6%) a kereskedelmi hírműsorokban szerepeltek.

8. ábra: A férfiak és a nők megoszlása a hírműsorokban

14. táblázat a 8. ábrához: A férfiak és a nők megoszlása a hírműsorokban (esetszám: 113852)

Műsортípus	Férfi	Nő
Közeleti hírműsorok	78,1	21,9
Kereskedelmi hírműsorok	70,4	29,6
Közzszolgálati hírműsorok	77,2	22,8
Összesen	75,0	25,0